

DISKRIMINACIJA NITI DESET POSTO ŽENA 'ŠEFICA'

U privatnom poduzetništvu tri puta manje žena nego muškaraca

Žene dulje čekaju na zaposlenje, plaće su im u prosjeku manje, manje su zastupljene u nadzornim odborima... Što je viša hijerarhijska ljestvica, to je manje žena - iako u većem postotku završavaju fakultete

SILVANA ORUČ IVOŠ

Objavljeno: 28. 2. 2012. u 10:01 Zadnja izmjena: 28. 2. 2012. u 10:41

Unatoč pozitivnim pomacima i odgovarajućim zakonskim propisima na području rada i zapošljavanja, spolna je diskriminacija i dalje vrlo značajna. Žene u prosjeku dulje čekaju posao, više ih je nezaposleno nego muškaraca, za isti rad dobivaju manju plaću, prosječno oko 20 posto, mirovine su im niže i velikim su djelom koncentrirane u djelatnostima koje se opisuju kao »tipično ženske«. Drugim riječima, rodna diskriminacija u Hrvatskoj uvelike je prisutna na području rada.

FOTO: ARHIVA

Žene su u daleko lošijoj poziciji i kad je riječ o rukovodećim položajima. Tako je udio žena na najvišim rukovodećim položajima još uvijek manji od 10 posto. Tek 6 posto žena na rukovodećim je pozicijama u stotinu najvećih hrvatskih tvrtki, u nadzornim odborima ima ih tek 20 posto, a tri puta manje žena nego muškaraca bavi se privatnim poduzetništvom. Što je viša hijerarhijska ljestvica, to je manje žena, iako u većem postotku završavaju fakultete.

Nadalje, nije nikakva tajna da se unatoč Zakonu o ravnopravnosti spolova i Zakonu o suzbijanju diskriminacije vrlo često događa da se prilikom razgovora za posao žene diskriminiraju na temelju bračnog i obiteljskog statusa - pita ih se koliko djece imaju, namjeravaju li imati djecu i udavati se i slično. Zaposlene majke koje nakon povratka s roditeljskog ili roditeljskog dopusta dočeka isto i jednako plaćeno radno mjesto mogu se smatrati

98 posto tereta svakodnevnog obiteljskog života - njegu, brigu i odgoj djece i starijih osoba unutar obitelji - nose žene zbog čega u načelu nemaju jednake mogućnosti

sretnicama. Posebno zabrinjava to što se ženama **usavršavanja kao** s godinama smanjuje plaća, a spolna **muškarci** diskriminacija raste. Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić Vjesniku kaže da je nepovoljna pozicija žena na tržištu rada usko vezana uz njihov rodno uvjetovan položaj u obitelji i društvu općenito. »Javna je tajna da je zloraba ugovora na određeno vrijeme poslodavaca znatno učestalija u onim industrijskim sektorima u kojima dominiraju žene. Poslodavci su svjesni da su žene u znatno nepovoljnijem položaju na tržištu rada od muškaraca i to su spremni iskoristavati u svoju korist«, kaže pravobraniteljica. Dodaje da je zbog inherentne nejednakosti rodni uloga unutar obitelji ženama (a posebno onima niže i srednje stručne spreme) puno teže naći posao nego muškarcima. Žene su te koje u 98 posto slučajeva nose teret njege, brige i odgoja djece i starijih osoba unutar obitelji i u tom smislu žene u načelu nemaju jednake mogućnosti usavršavanja svojih profesionalnih vještina kao i muškarci.

FOTO: ARHIVA

I iz tih razloga čak 32 posto svih pritužbi Uredu pravobraniteljice za ravnopravnost odnosi se upravo na područje rada.

To su samo neke od neformalnih i naoko nevidljivih prepreka s kojima se žene suočavaju u karijeri. Teško ih je dokazati i događaju se mimo pozitivnih zakona. Pojava ima i ime - stakleni strop. Nevidljiva barijera u koju žene u jednom trenutku udare glavom. I dalje ne mogu!

Smiljana Leinert Novosel, redovita profesorica na Fakultetu političkih

znanosti u Zagrebu, koja se godinama bavi i rodnom tematikom, za Vjesnik kaže da se žene svakodnevno susreću sa staklenim stropom. »Kada se žena obrazuje i usavršava i ovisi samo o svom trudu i radu - napreduje, ali onda kada tako obrazovanu ženu treba i postaviti na funkciju ili kad treba napredovati, nailazi se na stakleni strop«, ističe profesorica Smiljana Leinert Novosel.

Da se to zaustavi, pojašnjava, treba doći do promjena u mentalitetu ljudi i takva ponašanja iskorijeniti. »Imamo zakone, ali ih se nitko ne pridržava, a za nepridržavanje nema nikakvih sankcija. Stvar je odluke nadležnih hoće li voditi računa o Zakonu o ravnopravnosti spolova ili ga ignorirati«, upozorava Leinert Novosel. Kao primjer navela je zadnje parlamentarne izbore gdje se gotovo nijedna istaknuta stranka nije držala propisanih kvota i zakonskih preporuka. Rezultat toga je da je među 151 zastupnikom samo 36 žena.

»Iako su žene temeljitije u obrazovanju zbog čega i raste broj žena sa specijalističkim studijima i doktoratima, to očito nije dovoljan element da one napreduju u poslu«, kaže Leinert Novosel i dodaje da ni u svijetu situacija nije puno bolja.

Pojašnjava da je i pojava staklenog stropa (engl. glass ceiling) prvi put zapažena u Americi. »Ta nevidljiva barijera još je uvijek prisutna. Teško se kontrolira, jer je riječ o nečem duboko ukorijenjenom u mentalitetu ljudi. Kod nas se zato stakleni strop primjećuje čak i u znanosti, jer na pozicije koje nisu vezane uz redovito napredovanje, dakle na funkcije, uglavnom dolaze muškarci«, dodaje.

FOTO: RAJKO ŠOBAT

Kao i u Hrvatskoj, u zakone razvijenih zemalja, posebice Europske unije, ugrađuju obvezne kvote za žene. Posebnim programima potiču se i promiču jednake mogućnosti za oba spola, ali unatoč svemu (pa i uloženom novcu) - rezultati izostaju.